

Asia: VN/13551/2019

Valtioneuvoston periaatepäätös Kiertotalouden strategisesta ohjelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Luonnonvarakeskus peräänkuuluttaa kokonaiskestävyyttä ja pitkäjänteisyyttä (ympäristö, talous ja sosiaalinen) investointien, innovaatioiden ja järjestelmätason muutosten ohjaamisessa osana kiertotaloutta. Biokiertotalous ja sen perusfundamenttina olevat maa-, metsä- ja kalatalous ovat ja tulevat olemaan jatkossakin Suomen talouden kivijalkoja, mutta niiden uudistuminen on välttämätöntä. Kiertotalouden hyödyntäminen laaja-alaisesti tulee perustua tutkittuun tietoon ja ymmärrykseen raaka-aineista ja biologisista prosesseista: on eri täysin eri asia suunnitella bioraaka-ainelähtöistä kiertotaloutta kuin mineraalipohjaista kiertotaloutta. Optimoidut aine- ja materiaalikierrot ovat lannalla ja kullalla kovin erilaiset.

Ehdotus: VTT, Luke, Syke, GTK ja Aalto kiertotalouden innovaatioekosysteemiä hyödynnetään kansallisesti vahvemmin tutkimus-yritysyhteistyössä ja myös rahoitustarpeen määrittelyssä esim Business Finlandissa.

Mitä tulee uusiin biokiertotalouden tuotteisiin ja lisäarvoon, on oltava tutkittu tieto pohjalla. Uusiutuvien materiaalien (puu, maatalousbiomassat) tuotantoa ja kotimaan käyttöä ei pidä lukita 1990 -luvun tasolle. Metsien kasvu on noussut merkittävästi, mikä mahdollistaa suuremman puuraaka-aineen tuotannon esimerkiksi puurakentamisen ja biomateriaalien raaka-aineeksi. Kasvavaa käyttöä puoltaa myös se, että tällöin voimme vähentää myös tuotavan puutavaran määrää, mikä vähentää Suomen ulkopuolelle kohdistuvaa maankäytön muutosta ja myös muuta ympäristöjalanjälkeä. Maatalouden ja kalatalouden osalta tilanne on hyvin samankaltainen. Niiden kotimaan tuotantoon perustuvaa kulutusta on voitava kasvattaa, jotta emme ulkoista tuotannon jalanjälkeä maasta ulos. Jos tavoitteena on fossiilisten raaka-aineiden käytöstä luopuminen, on mahdollistettava tehokas, kokonaiskestävä uusiutuvien raaka-aineiden käyttö pää- ja sivuvirtoja hyödyntäen.

Resurssitehokkuuden nostaminen on ylipäänsä keskeinen osa biokiertoaloutta. Esimerkiksi yhden prosentin energiatehokkuuden nosto sekä puunhankinnassa että energiantuotannon hyötysuhteessa nostaa nettoenergiansaantia noin yhdellä terawattitunnilla, sillä puuhun perustuva energiantuotanto on yli 100 TWh/a. Siksi neitseellisten raaka-aineiden käytön tehokkuuteen ja kierrätettävyyteen on panostettava. Jalostavan teollisuuden uusiutumista on tuettava, koska uuden teknologian talteenotto nostaa nettosaantoa puunjalostusteollisuudessa jopa kymmeniä prosentteja verrattuna vanhaan teknologiaan.

Toistaiseksi ei ole hyödynnetty riittäväällä tavalla kansallista osaamispääomaa innovatiivisen biokiertoaloustoiminnan edistämiseksi. Pitäisi olla huomattavasti alempi kynnys yritys-luonnonvaralan toimijat yhteisrahoitteisuuteen, mutta myös kansallista tahtotilaa koota suomalaista osaamispääomaa biokiertoaloudessa. Luonnonvarakeskuksen osalta esimerkiksi biologisten prosessien, erilaisten datojen ja tilastojen hyödyntäminen sekä myös alueellinen kattavuus biokiertoalouden osalta voisivat olla huomattavan paljon tehokkaammin käytössä osana kiertoalouden kansallista uutta suuntaa.

Ehdotuksena on myös rakentaa pyöreän pöydän keskustelu tutkimustarpeista yhteistyössä YM:n ja muiden kansallisten toimijoiden kanssa oikeudenmukaisesta siirtymästä kohti biokiertoaloutta, niin että myös biodiversiteettivaikutukset tulevat mitatuiksi. Pyöreässä pöydässä keskustelu auttaa lähettämään eri osapuolia, lisäämään ymmärrystä ja nostamaan esiin tutkimustarpeita.

Johanna Kohl, Antti Asikainen

Luonnonvarakeskus

Kohl Johanna
Luonnonvarakeskus